

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В18 Педагогічна майстерність учителя географії

Освітня програма «Середня освіта (Географія)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.07 Географія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри географії та природознавства
(протокол № 5 від “23” січня 2024 р.)

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Белова Наталія Володимирівна
Наукова ступінь	кандидат географічних наук
Наукове звання	доцент
Посада	доцент кафедри географії та природознавства
Місце роботи	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Факультет природничих наук, Кафедра географії та природознавства
Адреса кафедри	вул. Галицька, 201 а, каб. 206, м. Івано-Франківськ
Контакти	+38 (067) 34 36 271
Е-mail	nataliia.bielova@pnu.edu.ua
Посилання на персональну сторінку	https://kgip.pnu.edu.ua/%d0%b1%d1%94%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%be/

Опис дисципліни

Назва дисципліни	Педагогічна майстерність учителя географії
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год., з них: 12 год. лекційних та 18 год. практичних занять, 60 год. самостійної роботи. Вид контролю – залік (3 семестр).
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/536ba33787c99af1b95f
Консультації	2 години

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Педагогічна майстерність учителя географії» є вибірковою навчальною дисципліною для студентів спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Вона допоможе засвоїти сучасні технології та методи проведення досліджень на відповідному рівні, самостійного вивчення нових методів дослідження та проведення досліджень зі школярами

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання дисципліни «Педагогічна майстерність учителя географії» є: удосконалити навички педагогічної діяльності та поглибити знання інноваційних педагогічних технологій, культури педагогічного спілкування; формувати практичні уміння і навички майстерності викладання, педагогічної культури та ерудиції; розвивати потребу професійного розвитку та творчої професійної реалізації.

Основні цілі: формування педагогічної майстерності як комплексу професійних здібностей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності; потреби в постійному самовдосконаленні професійної діяльності.

4. Компетентності

- Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в галузі географічної освіти із застосуванням сучасних технологій та методів дослідження.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у процесі виявлення та оцінки педагогічних ситуацій, вироблення рішень щодо їх усунення.
- Здатність до розвитку учнів основної і старшої школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості й соціальні чинники розвитку.
- Здатність до організації освітнього процесу в основній і старшій школі, до систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації.
- Здатність моделювати та організовувати процес навчання географії в основній і старшій школі.
- Здатність упроваджувати сучасні освітні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід у курсах географії основної і старшої школи.

5. Результати навчання

- Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички у науково-педагогічній діяльності, враховуючи індивідуальні особливості здобувачів освіти.
- Здатність критичного осмислення основних теорій, принципів, методів організації освітнього процесу в НУШ.
- Знати вимоги до професійної етики, етикету у фаховій діяльності вчителя географії.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 3 кредити ECTS, 90 год.

<u>Вид заняття</u>	<u>Загальна кількість годин</u>
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

<u>Семестр</u>	<u>Спеціальність</u>	<u>Курс (рік навчання)</u>	<u>Нормативний / вибірковий</u>
3	014.07 Середня освіта (Географія)	2	вбірковий

Тематика курсу

<u>Тема, план</u>	<u>Форма заняття</u>	<u>Завдання, год</u>	<u>Вага оцінки</u>	<u>Термін виконання</u>
Тема 1. Предмет, завдання й основні категорії педагогічної майстерності. Основні категорії. Основні методи дослідження педагогічної майстерності. Суспільна значущість професії педагога. Поняття педагогічної діяльності та її особливості. Характеристика основних компонентів професійної діяльності.	Лекція 1/ Практична робота № 1	2 год	5	Згідно розкладу

Основні елементи педагогічної майстерності				
Тема 2. Гуманістична спрямованість як виявлення професійної ідеології вчителя. Педагогічна культура. Педагогічна етика. Педагогічний такт вчителя. Морально - психологічні якості вчителя. Кодекс професійної етики вчителя.	Лекція 2/ Практична робота № 2	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу
Тема 3. Професійна компетентність як основна характеристики майстерного вчителя. Самоосвіта вчителя географії.	Лекція 3/ Практична робота № 3	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу
Тема 4. Педагогічні здібності як основа педагогічної майстерності. Шляхи підвищення педагогічної майстерності. Педагогічні інновації та інноваційні педагогічні технології: сутність і структура. Технології педагогічної підтримки. Технології педагогічної творчості. Креативні мистецько-педагогічні технології. Технології розвитку творчої індивідуальності педагога. Педагогічний коучинг як інноваційна педагогічна технологія. Основні ідеї педагогів-новаторів.	Лекція 4/ Практична робота № 4	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу
Тема 5. Педагогічна техніка-вміння використовувати свій психофізичний потенціал як інструмент виховного впливу. Поняття педагогічної техніки. Види педагогічної техніки. Внутрішня техніка. Зовнішня техніка як культура професійно-педагогічного спілкування. Зовнішній вигляд педагога. Управління емоційним станом. Пантоміміка, мова жестів. Ритміка. Граматична і	Лекція 5/ Практична робота № 5	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	5	Згідно розкладу

орфографічна грамотність мови.				
Тема 6. Педагогічне спілкування, його особливості, функції, види. Зовнішні та внутрішні ознаки контакту. Рольові позиції вчителя. Структура педагогічного спілкування. Стилi педагогічного керівництва. Стилi педагогічного спілкування. Чинники, що ускладнюють педагогічне спілкування.	Лекція 6/ Практична робота № 6	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2	5	Згідно розкладу
Тема 7. Увага та спостережливiсть учителя. Конфліктні ситуації і конфлікти. Причини й умови виникнення конфліктів вчителя з учнями. Фази розвитку конфлікту. Стилi поведінки у конфліктній ситуації. Педагогічні тактики та стратегії вирішення конфліктних ситуацій.	Практична робота № 7	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2	5	Згідно розкладу
Тема 8. Елементи акторської та режисерської майстерності педагогічній діяльності. Гра в педагогічному процесі	Практична робота № 8	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2	5	Згідно розкладу
Тема 9. Професійна компетентність учителя географії у системі навчання STEM	Практична робота № 9	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2	10	Згідно розкладу
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	50 балів студент отримує під час проведення практичних занять; ще 50 балів студент отримує за складання заліку.			
Вимоги до письмової роботи	Заліковий білет містить 4 описові запитання та тестові завдання. Описові теоретичні питання мають бути розписані тезисно, лаконічно та послідовно. Після написання роботи проходить усний захист (вибірково за необхідності).			
Семінарські заняття	Кожне практичне заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту			

	індивідуальної роботи студент не допускається до здачі заліку.
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практичних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити індивідуальну роботу згідно обраної тематики.
Програмові вимоги для складання заліку з дисципліни	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/536ba33787c99af1b95f

8. Політика курсу

Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи практичних робіт.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагиату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагиат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliia-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Баранова Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Харків : Основа, 2012. 159 с.
2. Карпенко О.В. Основи педагогічної майстерності : навч. посіб. / О.В. Карпенко, А. М. Федорович; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич : РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2013. – 156 с
3. Мачинська Н., Федорович А., Яремчук Н. Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя. Авт.-упоряд. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
5. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. — Вид. 2-е, випр. і доп. — Харків: «ОВС», 2006. — 224 с.
6. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. - Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.
7. Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (13 травня 2022 р.) / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2022. 318 с.
8. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. - Київ: НАКККіМ, 2011. 304 с.
9. Топузов О. М., Малихін О. В., Опалюк Т. Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя: навчальний посібник / О. М. Топузов, О. В. Малихін, Т. Л. Опалюк. – Київ: Педагогічна думка, 2018. 292 с.
10. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с.

Допоміжна:

1. Абодовська, М. Сучасні проблеми і можливості реалізації фахової підготовки майбутнього викладача географії засобами інтерактивної освіти [Текст] / М. Абодовська, В. Яворська // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. Сер. Педагогічні науки. – 2018. – № 1(60). С. 10–15.
2. Капіруліна, С. Неформальна освіта вчителя географії: теорія, практика і досвід [Текст] / С. Капіруліна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2017. – № 13. С. 4–8.
3. Чубрей, О. С. Наукові погляди щодо періодизації становлення та розвитку професійної підготовки майбутніх вчителів географії [Текст] / О. С. Чубрей // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки : матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності "Екологія" у ТНПУ ім. В. Гнатюка, 7-8 травня 2019 р. / редкол.: Л. П. Царик, М. Я. Сивий, А. В. Кузишин [та ін.]. – Тернопіль : Тайп, 2019. – С. 34–36.

Викладач

Наталія БЄЛОВА